

Пані Твардовська

Адам Міцкевич

П'ють, гуляють, люльки палять,
Танці, витівки, сваволя,
Мало корчми не розвалить,-
Ха-ха! Хі-хі! Гей же! Голя!

Пан Твардовський, взявшись в боки,
Кінець столу отаманить:
"Гуляй, душе! Світ широкий!" —
І чарує, і туманить.

Воякові, що грав зуха,
З усіма до бійки пнувся,
Свиснув шаблею край вуха —
Воїн зайцем обернувся.

Адвокату з трибуналу,
Що медок смоктав для свята,
Брязнув гаманцем помалу —
І став пес із адвоката.

Стукнув тричі в ніс шевцеві,
До чола примкнув три цівки —
Повно в кубки кришталеві
Наточив відтіль житнівки.

Та як пив свою він чару,
Шум якийсь у чарі знявся.
Заглядає: "Тю, примаро!
Відкіля ти, кумцю, взявся?"

Чортик там на дні таївся...
Суций німець куцополій!
Він громаді уклонився,
Зняв бриля — і враз додолу

Пада з чарки на підлогу.
Впав, росте на два аршини —

Ніс гачком, курині ноги,
Кігті — зовсім яструбині.

"А, Твардовський! Як ся маєш?
Промовля він чемно дуже.-
Як? Невже-бо не пізнаєш?
Мефістофель я, мій друже!

Ти ж під Лисою горою,
Власну душу запродавши,
Договір зложив зі мною,
Що чорти повинні завше

Бути слугами твоїми;
Та коли мине два літа,
Мав поїхати ти до Рима,
Щоб тебе нам ухопити.

Але й сім літ проминуло,
А виходить так негоже,
Що про тебе пекло чуло,
А побачити не може!

Та ми помсти не тягтимем,
Надійшла хвилина ждана:
Корчма ця зоветься "Римом",-
Арештую я мосьпана!"

Пан Твардовський до порогу
Хтів проскочити раптово,-
Чорт закрив йому дорогу:
"А де ж чесне панське слово?"

Що тут діять? Доведеться
Наложити головою!
Та Твардовський удається
Враз до витівки нової:

"В договір заглянь-но, брате!
Там стоїть така умова,
Що мене як будеш брати,-

Я віддамсь тобі без слова,

Право маю лиш три рази
Взяти чорта до роботи,
Три завдать тобі накази,
Щоб ти виконав достоту.

Глянь — ось коник на картині
Корчми цеї знак одмінний.
Хай на ньому сяду нині —
І, як вихор, він полине.

Із піску зроби нагайку,
Щоб було коня чим гнати,
А он там, посеред гайку,
Дім постав понад Карпати.

Стіни з зерняток горіха
Хай знесуться над байраком,
Із борід єврейських стріха,
Густо висіяна маком.

Цвях оцей собі візьми ти,
Щоб за мірку був єдину:
Треба три таких забити
В кожную макову зернину!"

Чорт мерщій коня сідлає,
Чорт коня годує й поїть,
Нагая з піску звиває —
Кінь на місці ледве встоїть.

Сів Твардовський на гнідого,
Пробує ходою, скоком,
Рушив чвалом у дорогу;
Зирк — будинок перед оком.

"Ну, друзяко, чесна праця!
Тож берися до нової:
В мисці треба іскупаться
Зі свяченою водою".

Мефістофеля аж трусить,
Піт його холодний криє.
Та пан каже — слуга мусить!
Лізе в воду він по шию.

Звідти вискочив, мов п'яний.
Пирхнув "пирх!" — тоді лукаво:
"Ну, тепер ти наш, мосьпане,
Я зробив найтяжчу справу".

"Зосталася ще єдина!
(Зараз лопне міць бісовська!)
Глянь: оце моя дружина,
Жіночка моя, Твардовська.

Хочу я на рік місцями
Помінятися з тобою:
В пеклі буду я з чортами,
Ти ж із нею як жоною.

Їй на вірність дай ти слово,
На слухняність і пошану,
А зламаєш цю умову —
Що ж! Ізнов я вільний стану",

Чорт схилив до нього вухо,
На дружину блимнув оком,
Мовби дивиться, мов слуха,
Та до клямки боком, боком...

Пан Твардовський при одвірку,
Хоче путь загородити...
Чорт мерщій в замкову дірку
Шмиг! — І досі не спинити.

Переклад М. Рильського